

Paşa torununun "İlişkiler"i

7751358

gün. 2009

AYŞEGÜL SÖNMEZ

Bilgi Atölye 111'de düzenlenen "İlişkiler" adlı serginin ilginç bir konuğu var: Sultan Abdülaziz'in müzik kompozitörü Guatelli Paşa'nın torunu Serge Vandercam. KoBrA akımının yaşayan son temsilcisi olan Vandercam, eserlerinde Türk ve Mevlevî kültürünü de işlemiş

Bilgi Üniversitesi'nin sanat merkezi Bilgi Atölye 111'de düzenlenen Türk-Belçika Günleri kapsamında, on dört Türk ve Flaman sanatçının katılımıyla gerçekleşen "İlişkiler / Relations" adlı sergi için İstanbul'a gelen Serge Vandercam, Osmanlı paşası olan müzik kompozitörü Calisto Guatelli torunu. İtalyan Calisto Guatelli, 1800'lerin ortalarında Sultan Abdülaziz tarafından Roma'dan İstanbul'a getirilir. Görevi müzik konusunda sultana danışmanlık yapmaktır. Bu danışmanlığı ilerleten Guatelli bir konservatuvar kurar. Abdülaziz de onu paşa yapar.

Guatelli'nin torunu Leyla / Esmeralda, günün birinde Danimarka'ya yerleşir ve 1924'te Serge Vandercam'ı doğurur.

Serge'e babası çocukluğu boyunca "sanatçı" der. Çünkü bu çocuk "bir acayip"tir. Dünyayla hem çok ilgili hem de çok ilgisizdir. 15 yaşına geldiğinde İkinci Dünya Savaşı başlar. Savaşa gitmemek için saklanan Serge, Almanlar tarafından zorla götürülür ve 17 yaşında göreve başlar. 1944 yılına kadar Polonya'da kalır.

Savaştan döndüğünde Belçika'ya taşınır. Bir yandan tütün dükkanında çalışır, bir yandan da fotoğraf çeker. Siyah-beyaz çektiği bu fotoğraflarda kompozisyonlar son derece soyuttur. Dükkanın sahibi bir gün bu fotoğrafları görür ve KoBrA grubunun kurucusu Christian Dotrмонт'a göstermesi konusunda Vandercam'a baskı yapar. Serge ve Christian bir daha kopmamak üzere arkadaş olur. Vandercam KoBrA akımının yaşayan son temsilcisi olarak tanınıyor.

1957 yılında, çocukluğu boyunca annesinden dinlediği İstanbul'a, ardından Kapadokya'ya gider. Burayla ilgili bir film ve Hititler hakkında bir belgesel çeker. Christian'ın yüreklendirmesiyle pentür yapmaya başlayan Serge, Mevlevî felsefesinden çok etkilenir. Resimlerinde sık sık bu temaları işlemeye başlar. Daha sonraki hayatında yılın bir bölümünü mutlaka Anadolu'daki köylerde geçirir.

KoBrA

1950'lerin başında ortaya çıkan KoBrA, yüzyılın son büyük avangard hareketi. Adını, üyelerinin yaşadığı Kopenhag, Brüksel ve Amsterdam kentlerinin isimlerinin ilk harflerinden aldı. İlhamını tarih öncesi sanattan, ilkel insanın totem ve büyülerinde alan KoBrA'nın ayırt edici özelliklerinden biri de uluslararası bir kardeşlik fikrine yaslanmış olması.

Kişisel Arşivlerde İstanbul Belleği
Taha Toros Arşivi

